

Negen nieuwe bijschrijvingen in de Inventaris Immaterieel Erfgoed Nederland

215e bijschrijving in Inventaris Immaterieel Erfgoed Nederland: Gregoriaanse zang, stilte en beroering door Karolus Magnus

De 215e bijschrijving in de Inventaris Immaterieel Erfgoed Nederland is bekendgemaakt: Gregoriaans zingen, stilte en beroering door Karolus Magnus. Afgelopen zaterdag werd het certificaat officieel ondertekend. Daarnaast worden ook de Demoscene, de Twentse Krentenwegge, Ketikoti, de Rouw- en helingsrituelen van de Ndyuka, de Amateurtuinen in Alkmaar, het Melkbusschieten in Kampen, Broderie d'art en de Heerlijkheid Sinoutskerke en Baarsdorp bijgeschreven in de Inventaris.

De Inventaris Immaterieel Erfgoed Nederland bevat na deze nieuwe bijschrijvingen 215 vormen van immaterieel erfgoed, waaronder ambachten, feesten en sociale praktijken. Bijschrijving in de Inventaris is een middel om de beoefenaars te helpen bij het levend houden van hun immaterieel erfgoed. Met de bijschrijving in de Inventaris laten de gemeenschappen zien dat ze bezig zijn met de borging van hun immaterieel erfgoed en werken ze aan de zichtbaarheid ervan.

Gregoriaanse zang, stilte en beroering door Karolus Magnus

Gregoriaanse gezangen zijn gezongen teksten die worden gekenmerkt door eenstemmigheid en worden meestal zonder instrumentale begeleiding uitgevoerd. De gezangen hebben een vrij ritme. Het gregoriaanse koor Karolus Magnus uit Nijmegen, indiener van deze voordracht, zingt de gregoriaanse gezangen in kerken, maar ook buiten de liturgie. Door op zoek te gaan naar een nieuwe betekenis voor het repertoire dragen ze daarmee bij aan de dynamiek het erfgoed. Zo zingen ze onder andere bij de koortsboom bij de Walrickkapel in Overasselt en hebben ze optredens verzorgd waarbij ze liederen gezongen hebben in de context van de oorlog in de Oekraïne.

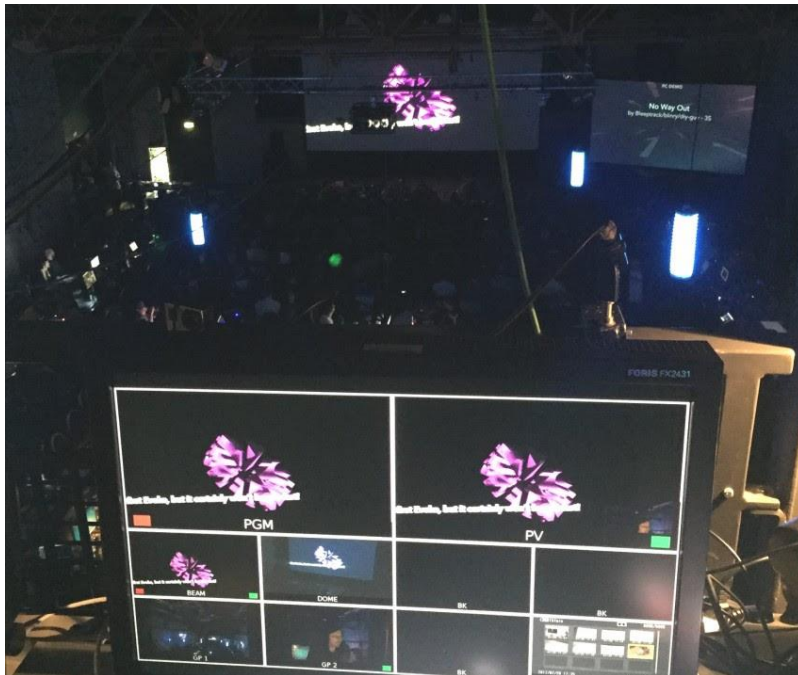

Naast Gregoriaanse zang, stilte en beroering door Karolus Magnus worden nog acht vormen van immaterieel erfgoed in de Inventaris bijgeschreven:

Demoscene

In de demoscene maken de beoefenaars live allerlei korte geanimeerde filmpjes die al dan niet begeleid worden door muziek. De producties worden gemaakt en aan elkaar vertoond tijdens zogenaamde demoparty's, waarbij de producties, op basis van vooraf benoemde criteria, worden

beoordeeld. De demoscene komt voort uit de begintijd van de computerspellen en -programma's en was oorspronkelijk gebaseerd op het kraken van de beveiligingscodes van de fabrikanten. Van illegaal hacken is inmiddels geen sprake meer. De demoscene is een losse gemeenschap, zonder duidelijke hiërarchie.

Twentse Krentenwegge

Onder de voordracht van de Twentse krentenwegge vallen zowel het ambachtelijk bereiden van de krentenwegge, als de tradities die daarbij horen. De voordracht is gedaan door bakkerij Schabbink uit Saasveld, een van de laatste bakkers die de krentenwegge nog op ambachtelijke wijze bakken. Onderdeel van de voorgenomen borging is onder andere het betrekken van de andere ambachtelijke bakkers in Twente bij het immaterieel erfgoed. De Twentse krentenwegge speelt een belangrijke rol in het sociale leven. Daarnaast is de krentenwegge een symbool van betekenis in de culturele, toeristische en overheidssector van Twente.

Rouw- en helingsrituelen van de Ndyuka

De Ndyuka zijn een Marrongemeenschap. De afscheidsrituelen beginnen na het overlijden van een naaste en lopen door tot het einde van de rouwperiode. Omdat sommige van deze rituelen oorspronkelijk een half jaar kunnen duren zijn ze voor de praktijk in Nederland aangepast aan de

situatie hier. De afscheidsrituelen van de Ndyuka zijn voorgedragen door de Stichting Ma-Jong, die zich richt op de toepassing van de Ndyukacultuur op alle levensgebieden in de maatschappij en levensfasen van de mens.

Amateurtuinen in Alkmaar

Deze voordracht is gedaan door de Federatie van Alkmaarse amateurtuinverenigingen. De federatie is een samenwerkingsverband tussen de elf amateurtuinverenigingen in Alkmaar en is namens hen de gesprekspartner met de gemeente. Belangrijk bij deze voordracht zijn de sociale aspecten die bij het tuinieren op een volkstuincomplex horen, zoals sociale cohesie en kennisoverdracht. Bij het tuinieren speelt milieubewustzijn een grote rol. Veel van de aangesloten tuinen hebben een verbod op chemisch-synthetische gewasbestrijdingsmiddelen.

Keti Koti

Keti Koti betekent 'ketenen gebroken' en herdenkt en viert op 1 juli de afschaffing van de slavernij. De voordracht is gedaan door NiNsee, die in Amsterdam onder andere de nationale herdenking en viering organiseert. Aan de herdenking wordt invulling gegeven door toespraken, traditionele plengoffers, zang, twee minuten stilte, spelen van de taptoe en het hijsen van de Surinaamse vlag, de vlaggen van de zes Caribische eilanden en de Nederlandse vlag. Vervolgens worden kransen gelegd door de

verschillende overheden, vertegenwoordigers en betrokken organisaties. De viering vindt plaats door middel van muziek, zang en dansvoorstellingen. Daarnaast zijn er debatten, lezingen en is er een culinaire braderie. Ook in zo'n twintig andere gemeenten in Nederland wordt Ketikoti actief herdacht en gevierd. Ketikoti is sinds 2020 ook aangesloten bij de Canon van Nederland.

Melkbusschieten in Kampen

In Kampen wordt tijdens de jaarwisseling, in de bebouwde kom, het carbidschieten beoefend. Dit gebeurt in Kampen met melkbussen met een verzwaarde deksel. De voordracht is gedaan door het Schuttersgilde Kampen, dat enkele jaren geleden speciaal is opgericht om het melkbusschieten te borgen. Bij deze borging staat de veiligheid centraal. Het gilde heeft bij de organisatie van het melkbusschieten nauwe contacten met zowel de gemeente als met de inwoners die aan de locaties wonen waar geschoten wordt. Het melkbusschieten vindt zijn oorsprong in de volkswijk Brunnepe, waar oorspronkelijk veel oud-inwoners van het eiland Schokland woonden.

Broderie d'art

Broderie d'art is het hele brede scala aan borduurtechnieken die toegepast worden binnen de haute couture. De meest in het oog springende technieken zijn het borduren met de lunevillenaald, goudborduurwerk, borduurtechnieken in reliëf en verschillende freestyle technieken. Bij het borduren met de lunevillenaald is de stof opgespannen op een borduurraam en worden kralen en pailletten relatief snel op geborduurd. Deze stof wordt, nadat hij versierd is, verwerkt tot bijvoorbeeld kleding. De boorduurster Monique van Munster, die de voordracht heeft gedaan, geeft haar kennis door middel van zowel workshops als via digitale platforms door.

Heerlijkheid Sinoutskerke en Baarsdorp

Een heerlijkheid is de middeleeuwse voorloper van de hedendaagse overheidsorganen zoals gemeenten. Ze waren in bezit van een heer, een particulier, die daarmee recht op overheidsgezag bezat. Aan een heerlijkheid waren allerlei heerlijke rechten verbonden. Een aantal van deze rechten hebben als oude zakelijke rechten de tijd overleefd. Voorbeelden hiervan zijn het recht om periodiek in de heerlijkheidsgebieden schapen te laten weiden langs de dijken en bermen (de grassetting), de schapendrift (het verplaatsen van schapen van en naar weidegebieden) en het plantrecht van bomen. Bij de uitvoering van deze gebruiken zijn vrijwilligers, afkomstig uit de bewoners van Sinoutskerke en Baarsdorp, betrokken.

Inventaris Immaterieel Erfgoed Nederland

De Inventaris Immaterieel Erfgoed Nederland bestaat uit levend en dynamisch erfgoed dat van generatie op generatie wordt doorgegeven en nooit in strijd is met de Nederlandse wet of de mensenrechten. Hierbij bepalen de beoefenaars zelf wat hun erfgoed is. De bijschrijving betekent dan ook niet dat professionals het erfgoed goedkeuren of dat UNESCO dit beschermt. Het betekent dat er een gemeenschap is die zich verbonden voelt met het erfgoed en zich daarom actief inzet voor het doorgeven daarvan.

De samenstelling van de Inventaris Immaterieel Erfgoed wordt gecoördineerd door het Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland. In 2012 ondertekende de Nederlandse regering het UNESCO Verdrag inzake de Bescherming van het Immaterieel Cultureel Erfgoed. Het inventariseren van het immaterieel erfgoed is een van de verplichtingen die hiermee samenhangt. Beoefenaars van immaterieel erfgoed kunnen hun erfgoed zelf aanmelden via www.immaterieelerfgoed.nl.